

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 1

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 1. – 790 с.

ISBN 978-617-8263-39-3

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У першому томі збірника містяться наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їхньому конституційному вимірі, у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-39-3 (т. 1)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

СЕКЦІЯ 14

ПИТАННЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ, ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ ЯК ЗАСОБУ НАЛАГОДЖЕННЯ КОМУНІКАЦІЇ

Томчаковська Юлія Олегівна Контрастивна лінгвістика: прикладні аспекти	641
Строченко Леся Василівна Англомовний військовий дискурс як об'єкт лінгвістичних досліджень	643
Варешкіна Наталія Володимирівна Принцип комунікативної орієнтації у навчанні читання	645
Дихта Наталя Миколаївна, Явдоцук Анастасія Андріївна Поняття юридичного дискурсу, особливості англомовної терміносистеми та її функціонування	648
Єрмоменко Світлана Василівна Українські суфікси суб'єктивної оцінки в англійському перекладі	651
Томчаковський Олександр Георгійович Англомовна навчальна лексикографія	653
Тупікова Тетяна Валеріївна, Козак Тетяна Борисівна Розвиток семантики дієслів sehen та hören у німецькій мові (діахронічне дослідження)	655
Потенко Людмила Олександрівна Особливості утворення сучасних неологізмів як мовного відображення війни у медіатекстах	658
Фрумкіна Арина Леонівна Практична підготовка викладачів немовних предметів до викладання фахових дисциплін іноземною мовою	661
Швелідзе Лідія Дмитрівна Наукова дискусія в контексті професійного спілкування	665
Alexeyev Mykola, Alexeyeva Liudmyla, Synyova Tetiana Old French in the English language of law: historical background	668
Лесневська Катерина Вікторівна Виклики у викладанні та вивченні сучасної юридичної англійської мови	671
Ковальова Ксенія Олександрівна Понятійні ознаки концепту textile в англійській мові	673

2. Бабич В. І. Лінгвокраїнознавча інтерпретація англومовного тексту. – Київ : Либідь, 1990. – 155 с.
3. Зеленська О. П. Деякі характеристики англійського юридичного дискурсу (на матеріалі Конституції США). Архіваріус: наукові журнали. Київ, 2017. С. 96–100.
4. Карабан В. І. Англійсько-український юридичний словник. Вінниця : Нова книга, 2004. 1085 с.

Ключові слова: дискурс, правознавство, термін, юридичний дискурс, юриспруденція.

Key words: discourse, jurisprudence, term, legal discourse, jurisprudence.

СРЬОМЕНКО СВІТЛАНА ВАСИЛІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри іноземних мов, кандидат філологічних наук, доцент*

УКРАЇНСЬКІ СУФІКСИ СУБ'ЄКТИВНОЇ ОЦІНКИ В АНГЛІЙСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ

Пропонуються результати розгляду особливостей перекладу українських слів із суфіксами суб'єктивної оцінки в англійській мові. Дослідження виконано на матеріалі оповідань та повістей українських письменників, серед яких представлені «Маленький горбань» Спиридона Черкасенка, «Гусенятко» Миколи Вінграновського, «Іван Іванович», «Сентиментальна історія» Миколи Хвильового, «Дім на пагорбі» Романа Іваничука, «Зачарована Десна» Олександра Довженка та «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського. Всі ці твори об'єднує ім'я перекладача, який здійснив переклад англійською мовою – це Анатолій Біленко. Загальна кількість прикладів вибірки становить 342 випадки, відібраних з аналізованих текстів за допомогою методу суцільної вибірки. Причому зменшено-пестливі суфікси значно переважають над суфіксами згрубілості, їх кількісне співвідношення становить 93 % та 7 % відповідно.

В основу роботи покладено праці таких вчених, як Л. Г. Верба, О. В. Семенюк, І. В. Корунець, В. А. Кухаренко та ін.

Детальний аналіз прикладів нашої вибірки дав змогу зробити низку узагальнень:

1) в аналізованому матеріалі суфікси суб'єктивної оцінки можуть позначати: а) маленький за розміром предмет чи пестливе (ласкаве) ставлення до нього; б) пестливе (ласкаве) ставлення чи опис людини; в) пестливе (ласкаве) ставлення до людини виражене, у зверненні до неї; г) пестливе, ласкаве ставлення до особи, виражене у власному імені цієї особи; д) іронічне, грубе, навіть з осудом ставлення до особи чи предмету;

2) слова із суфіксами суб'єктивної оцінки можуть вживатися у текстах аналізованих творів: а) як в авторських описах; б) так і в прямій мові персонажів творів, зокрема у звертаннях один до одного;

3) українські слова із суфіксами суб'єктивної оцінки передаються в англійській мові за допомогою таких способів, як:

- а) описовий переклад – 122 випадки (35.6 %);
- б) опущення суфікса суб'єктивної оцінки – 97 випадків (28.4 %);
- в) використання функціонального аналогу – 55 випадків (16.1 %);
- г) транскрипція – 68 випадків (19.9 %).

Описовий переклад застосовується в англійській мові для передачі слів із суфіксами суб'єктивної оцінки, які вживаються в авторській оповіді та мовленні персонажів. Описовий переклад суфікса суб'єктивної оцінки становить собою переклад на рівні словосполучення, оскільки в англійському перекладі додаються такі прикметники на позначення маленького розміру чи ласкавого ставлення до співрозмовника, як *little, small, young, dear* та присвійний займенник *my*.

Функціональний аналог переважно застосовується у тих випадках, коли суфікс суб'єктивної оцінки входить до складу іменника, що виконує функцію звертання у реченні. Перекладач йде двома шляхами: або підбирає слово з відповідним зменшено-пестливими суфіксом в англійській мові, зокрема суфіксом *-y*, або слово, яке відображає переважно ласкаве ставлення до співрозмовника, зокрема, *darling, dear*.

Опущення суфікса суб'єктивної оцінки при перекладі англійською мовою спостерігається також у значній кількості прикладів. Суфікс суб'єктивної оцінки може опускатися як в авторському мовленні, так і в діалогічному мовленні персонажів. Таке перекладацьке рішення не можна вважати вдалим, але воно не виключається. Його застосування пояснюється тим фактом, що в англійській мові система суфіксів суб'єктивної оцінки не є продуктивною, а надмірне застосування описового перекладу може призвести до значного збільшення тексту перекладу.

Транскрипція для передачі суфіксів суб'єктивної оцінки використовується лише при перекладі власних імен персонажів, які вживаються як в авторській оповіді, так і в мовленні персонажів.

При передачі зменшено-пестливих суфіксів перекладач звертається до всіх чотирьох перерахованих способів їх передачі в англійській мові. На відміну від них при передачі суфіксів згрубілості перекладач використовує лише опущення суфікса та описовий переклад.

Дослідження показало, що незважаючи на жанр твору та його літературний напрямок, передача слів із суфіксами суб'єктивної оцінки здійснюється аналогічно у всіх творах, що також, на наш погляд, можна пояснити і тим фактом, що всі переклади виконано одним перекладачем – Анатолієм Біленком.

Також слід відмітити ще одну тенденцію, яка простежується у всіх перекладах. Найчастіше слова із суфіксами суб'єктивної оцінки відтворюються у тих випадках, коли вони є складовою мовлення персонажів твору, зокрема виконують функцію звертань. В таких випадках перекладач використовує описовий переклад, функціональний аналог та транскрипцію. Якщо ж вести мову про авторську оповідь, то вжиті в ній слова із суфіксами суб'єктивної оцінки або передаються за допомогою описового перекладу, або ж опускаються, що, на наш погляд,

пояснюється відсутністю необхідності передавати надмірну емоційність вихідного тексту в англійському перекладі.

У подальшому продовження вивчення особливостей передачі суфіксів суб'єктивної оцінки в англійській мові можна проводити, залучивши переклади інших творів, виконані іншими майстрами перекладу.

Список використаних джерел:

1. Верба Л. Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. Вінниця : Нова Книга, 2003. 160 с.
2. Семенюк О. В. Компаративний аналіз засобів та прийомів вираження емоційного забарвлення в українській та англійській мовах. *Гуманітарний Вісник: Зб. наук. праць*. 2001. Вип. 9. С. 289–299.
3. Korunets I. V. Theory and Practice of Translation : підручник. Вінниця : Нова книга, 2000. 452 с.
4. Kukhareno V. A. A Book of Practice in Stylistics. Vinnytsia : Nova Knyga, 2000. 160 p.

Ключові слова: переклад, суфікси суб'єктивної оцінки, описовий переклад, функціональний аналог, опущення, транскрипція.

Key words: translation, subjective evaluation suffixes, descriptive translation, functional analogue, omission, transcription.

ТОМЧАКОВСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР ГЕОРГІЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри прикладної лінгвістики, кандидат філологічних наук,
доцент*

АНГЛОМОВНА НАВЧАЛЬНА ЛЕКСИКОГРАФІЯ

У сучасному світі, що динамічно розвивається, люди все більше прагнуть міжкультурної та міжмовної комунікації, яка не можлива без використання численних довідкових видань, серед яких незмінною популярністю користуються різноманітні словники. Вони є важливим інформаційним джерелом у різних галузях знань, зокрема і в лінгвістиці (термінологічні, етимологічні, частотні, енциклопедичні словники, словники цитат і власних назв). Вони мають велике практичне значення: словники дають можливість швидко і ефективно орієнтуватися у величезному й складному організмі лексики однієї чи кількох мов, допомагаючи користувачеві не тільки при міжмовній комунікації, але також сприяючи чистоті рідної мови, підтримці норм літературної мови, підвищенню правильності, виразності та точності індивідуального мовлення її носія (двомовні, тлумачні, орфоепічні, орфографічні словники).

Окрема гілка лексикографії, одна з наймолодших, це навчальна лексикографія, адресована не-носіям мови, що вивчають її як іноземну (користувачі живуть за межами країни) або другу мову